

Fakulta musí mít silnější hlas ve veřejném prostoru

„Tvrdou realitou současné veřejné debaty je, že pokud do ní nevneseme náš odborný hlas, udělá to za nás velmi rychle někdo jiný. O integraci uprchlíků tak hovoří autor historických románů Vlastimil Vondruška a v debatě o slučitelnosti islámu s evropskou civilizací vystupuje Jiří Čunek. Fakulta s tak špičkovou vědou jako FF UK má zodpovědnost figurovat ve společenské debatě. Nestačí ale vědět, co chceme říct, musíme vědět, jak,“ říká Ina Píšová, nová tisková mluvčí fakulty.

Jak vypadá běžný den tiskového mluvčího?

Většina lidí má označení „tiskový mluvčí“ spojené s představou někoho, kdo před kamerou komentuje aktuální dění ve své instituci. Ve skutečnosti je tiskový mluvčí něco mezi lobbistou a pracovníkem call centra. Na fakultu se denně obracejí novináři s žádostí o odborné vyjádření k tématům od uprchlické krize po lidové tance za Marie Terezie a mým úkolem je propojit je s odpovídajícím odborníkem. Vedle toho medializujeme vědecké výstupy fakulty, což zahrnuje konzultace s ústavami a katedrami, přípravu tiskových zpráv a sestavování

press kitů. Pak nastává ta náročnější fáze, a to přesvědčit vybrané novináře, že nabízené téma je podstatné, srozumitelné a pro veřejnost užitečné.

Zmínila jste „vybrané novináře“. Kdo jsou mediální partneři FF UK?

Od doby, co jsem nastoupila, systematicky budujeme síť partnerů, které si vybíráme a na které klademe určité nároky. Primárně spolupracujeme s veřejnoprávními médii, tedy Českou televizí a Českým rozhlasem. Nejčastěji zprostředkováváme hosty do diskusních pořadů zejména na ČT1, ČT24 a stanici Plus. Tam máme jistotu, že naši odborníci dostanou nejen dostatečný prostor, ale povedou rozhovor s redaktorem, který bude na dané téma připraven. Spolehlivé partnerství jsme vybuďovali například s Lidovými novinami, zejména přílohou Orientace a Česká pozice, ale třeba i s Právem.

Protože se této oblasti už přes půl roku systematicky věnujeme, počet našich mediálních výstupů narůstá. Také sama média nás oslovují čím dál častěji, protože s námi mají dobrou zkušenost. Pracujeme rychle a dodáváme spolehlivé lidi.

Existují média, která odmítáte?

Jsou a není jich málo. Nespolečujeme s médii, která se svými výroky nebo tematickou skladbou podílí na šíření nenávisti, radikalizaci a rozdělování české společnosti. Máme nastavené určité etické standardy, na čem jsme ochotni se podílet.

S čím se na vás mohu ústavy a katedry obrátit?

S žádostí o medializaci určitého tématu nebo konkrétních výsledků vědecké práce, od sestavení press kitu a tiskové zprávy tak, aby zaujala v ČTK mezi tisíci jiných zpráv, které denně dostává, až po oslovení konkrétních novinářů, kteří se daným tématem zabývají. Umíme udělat komplexní monitoring českých médií a analýzu mediálního dopadu vědeckého výstupu,

akce nebo osoby.

Zároveň připravuji naše odborníky na vystoupení v médiích, zejména na to, jaká specifika má práce s konkrétním médiem. Vstup do zpravodajské relace Událostí má úplně jiná pravidla než diskusní studio ČT24. Budeme tím přesvědčivější, čím lépe budeme připraveni na konkrétní formát.

Máte nějakou univerzální radu, kterou byste dala akademickým pracovníkům pro vystupování v médiích?

Než zasednete před mikrofon, v duchu si zformulujte jedno sdělení, které chcete, aby si diváci odnesli z vašeho vystoupení, a zopakujte ho během rozhovoru několikrát různou formou. Divák si totiž dlouhodobě nebude pamatovat o moc víc než právě to jedno sdělení.

Pomůže to nejen divákovi, ale i vám. Nervozita před kamerou udělá hodně a člověk velmi rychle ztratí nit rozhovoru a nadhled nad jeho celkovým vyzněním. Znam to od mikrofonu Českého rozhlasu, i mediálně zkušenější akademici po rozhovoru mnohdy říkají: Vždyť já vůbec nevím, o čem jsem tu půlhodinu vlastně mluvil. Pokud máte od začátku na mysli jedno konkrétní poselství, které chcete předat, pomůže vám to kormidlovat rozhovor, ať dostanete jakkoliv zmatené otázky.

Média a věda jsou dva odlišné světy. Co je nejtěžší na jejich propojování?

Média často pracují v rytmu jednoho dne a mnohdy potřebují vyjádření tentýž den, kdy na fakultu zavolají. Samozřejmě ideálně stručné a srozumitelné. Kromě toho, že většina oblastí a otázek, jimiž se na FF UK zabýváme, není ani jedno, natož obojí, narážím nejčastěji na hranice lidských sil našich akademiků. Při výzkumu a výuce prostě nezbývá kapacita na popularizaci vědy. Tvrdou realitou současného mediálního provozu však je, že pokud nabídnutý prostor nezaplníme odborným hlasem my, udělá to za nás velmi rychle někdo jiný. O integraci uprchlíků tak hovoří autor historických románů

Vlastimil Vondruška a v debatě o slučitelnosti islámu s evropskou civilizací vystupuje bývalý poslanec Jiří Čunek.

Jednou z častých bariér je i ostych. Paradoxně ani ne před tím, že mě uvidí milión diváků, ale moji akademičtí kolegové, kteří budou mít pocit, že mluvím příliš zkratkovitě. Jenže co mohu dělat jiného, když mám minutu na odpověď?

Působila jste rok na jedné z prestižních amerických univerzit, na Berkeley. Můžeme se zde v oblasti vnějších vztahů něčím inspirovat?

Akademická angažovanost ve veřejném prostoru je na univerzitách typu Berkeley brána jako součást akademického poslání. Tyto velké univerzity dnes mají celé aparáty k popularizaci vědy a profesionální komunikaci s médií. My se to teprve učíme.

Učíme se o tzv. třetí roli univerzity nejen diskutovat uvnitř akademické obce, ale tuto spoluzodpovědnost za stav občanské společnosti a za iniciování otevřeného dialogu reálně přijímat. A rovněž se učíme skrze média vysvětlovat široké veřejnosti, proč potřebujeme humanitní vědy a proč jsou hodnoty, které jako univerzita zastáváme, tak klíčové. A právě to je moje práce.

Ina Píšová je absolventkou oborů bohemistika – germanistika na FF UK. Dokončuje doktorské studium na Ústavu české literatury a komparatistiky FF UK. Studovala na univerzitách ve Vídni a Heidelbergu a v roce 2014 získala Fulbrightovo stipendium na University of California, Berkeley. Čtyři roky pracovala v Ústavu pro českou literaturu Akademie věd ČR a působila v Českém rozhlase, kde se věnovala popularizaci vědy na stanici Plus.